

THE LAW ON THE COMPULSORY USE OF THE TURKISH LANGUAGE IN ECONOMIC INSTITUTIONS NUMBERED 805

İKTİSADİ MÜESSESELERDE
MECBURİ TÜRKÇE
KULLANILMASI HAKKINDA
805 SAYILI KANUN

—
NİMET GÜZELOĞLU
FAİK EFE SAVAŞ
SENA ÇOKUYSAL

ABSTRACT

The Law on the Compulsory Use of Turkish Language in Economic Institutions, numbered 805 ("the Law") regulates the language to be applied in contracts between Turkish companies and institutions and by foreign companies in Turkey. The law also requires the use of Turkish in transactions carried out between companies and institutions and official institutions. Although the language regulated in the Law is mandatory, very often neither Turkish nor foreign companies exercise due diligence in strictly obeying this rule, which may cause legal conflicts under Law No. 805 regarding the validity of a contract.

ÖZET

İktisadi Müesseselerde Mecburi Türkçe Kullanılması Hakkında 805 sayılı Kanun temelinde, Türk şirket ve müesseselerin kendi aralarında ve yabancı şirketler ile Türkiye dahilinde imzalayacakları sözleşmelerin; bu şirket ve müesseselerin resmi kurumlar ile gerçekleştirecekleri işlemler ve tutacakları her türlü kayıt ve defterlerin düzenlenmesinde başvurulacak dilin Türkçe olmasını düzenlemektedir. Söz konusu Kanun emredici hükümler içerse de günümüzde hem Türk şirketler hem de yabancı şirketler bu hususa gereken özeni göstermemekte ve bu durum taraflar arasında çıkan ihtilaflarda zaman zaman 805 sayılı Kanun kapsamında sözleşmenin geçerliliği üzerinde etkisine ilişkin hukuki sorunlara yol açmaktadır.

KEYWORDS

CONTRACT, TURKISH,
LANGUAGE, NULLITY,
TRANSACTION

ANAHTAR KELİMELER

SÖZLEŞME, TÜRKÇE
KULLANIMI, GEÇERSİZLİK,
İŞLEM

PART 16

As one of the foundations of freedom of contract, Article 26 of the Turkish Code of Obligations (“TBK”) provides that the content of a contract can be determined only “within the limits stipulated by law”.

Sözleşme serbestisinin en açık kanuni dayanaklarından olan 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu’nun (“TBK”) 26. maddesi dahi sözleşme içeriğinin ancak “kanunda öngörülen sınırlar içinde” belirlenebileceğini düzenlemektedir.

I. INTRODUCTION

Law No 805 on the Compulsory Use of Turkish Language in Economic Institutions (“the Law”) published in the Official Gazette numbered 353 on 22.04.1926 was one of the revolutionary laws of that period. It regulates the mandatory language use for contracts and other related legal documents signed by Turkish and foreign companies in Turkey. This regulation aims to effectively control commercial activities and to minimize the potential risks of misinterpretation in the event of legal conflict between parties. This study explores the terms and consequences of the regulation alongside the provisions, and then considers the obligatory nature within the framework of freedom of contract in the light of court decisions.

Although the Law is in force, the fact is that legal entities often do not apply the regulations and administrative bodies fail to impose any sanctions. Thus, public institutions do not enforce the Law on these companies and foreign investors when carrying out international commercial activities, banking or arbitration agreements, and other contracts. This paper high-

I. GİRİŞ

22.04.1926 tarih ve 353 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiş, dönemin devrim kanunlarından biri olan 805 sayılı İktisadi Müesseselerde Mecburi Türkçe Kullanılması Hakkında Kanun (“805 sayılı Kanun”) temelinde Türk ve yabancı şirket ve müesseselerin kanun kapsamında Türkiye dahilinde imzalayacakları sözleşme ve benzeri hukuki belgeleri hangi dil ile düzenleyeceğini emredici bir şekilde düzenlemektedir. Söz konusu 805 sayılı Kanun, bu Kanun kapsamındaki düzenlemeleri ile ticari faaliyetlerin daha etkin denetlenebilmesini veya taraflar arasında çıkabilecek ihtilaf durumlarında yorum farklılıklarının en az seviyeye indirilmesini amaçlamaktadır. Bu çalışmada, söz konusu düzenlemenin ihtiva ettiği hükümlerin incelenmesinin yanı sıra, 1926 yılından itibaren düzenlemenin hüküm ve sonuçlarının, sözleşme özgürlüğü çerçevesinde emredici niteliği ve uygulamada ortaya çıkan hukuki ihtilaflar üzerine verilen yargı kararları değerlendirilmiştir.

805 sayılı Kanun yürürlükte olmasına rağmen, uygulamada gerçek veya tüzel kişilerin Kanun kapsamındaki düzenlemelerden ve cezalardan haberdar olmaması, günümüzde durmaksızın gelişen uluslararası ticari faaliyetler, bankacılık, tahkim anlaşmaları ve diğer sözleşmeler kapsamında şirketleri ve ülkemizdeki yabancı yatırımcıları oldukça zor

lights this Law that is neglected by executives and the challenges of this regulation.

II. FREEDOM OF CONTRACT: MANDATORY RULES AND THE CONSEQUENCES OF THE LAW

Freedom of contract holds that parties are free to make a contract.¹ The will of the parties to determine the form and terms of the contract also falls within the scope of this freedom.² However, it is possible to state that in the Turkish legal system there are some restrictions on that freedom.³ As one of the foundations of freedom of contract, Article 26 of the Turkish Code of Obligations⁴ (“TBK”) provides that the content of a contract can be determined only “within the limits stipulated by law”. Article 12 of the TBK states that contracts are not subject to specific form “unless otherwise regulated by law”, and under Article 27 of the TBK, the contract may be null and void if the parties do not oblige by that form. Therefore, mandatory rules set out by law may limit freedom of contract.

durumlara düşürmektedir. Bu çalışma, işbu sebeple kalem alınarak, 805 sayılı Kanun hakkında bilgi vermek amaçlanmaktadır.

II. SÖZLEŞME SERBESTİSİ: EMREDİCİ HÜKÜMLER VE KANUN’UN ETKİSİ

Sözleşme serbestisi, tarafların sözleşme yapmayı yapmamak konusunda özgür olmalarını ifade etmektedir.¹ Sözleşmenin taraflarının, sözleşmenin şeklini ve hükümlerini belirleme yetkisi de bu özgürlüğün kapsamına girmektedir.² Ancak söz konusu sözleşme serbestisinin hukukumuzda kısıtlamaları veya daha doğru bir ifade ile sınırları olduğunu söylemek mümkündür.³ Sözleşme serbestisinin en açık kanuni dayanaklarından olan 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu’nun⁴ (“TBK”) 26. maddesi dahi sözleşme içeriğinin ancak “kanunda öngörülen sınırlar içinde” belirlenebileceğini düzenlemektedir. Buna paralel olarak TBK 12. maddesi de sözleşmelerin “kanunda aksi öngörülmedikçe” şekil şartına tabi olmadığını, öngörülen şekle uyulmaması durumunda ise hükümsüzlük sonucunun doğabileceğini düzenlemektedir. Dolayısıyla kanunlarda düzenlenen emredici hükümler, söz konusu serbestiye sınırlar çizecek hükümler içerebilecektir. Söz konusu hükme aykırılık ise, TBK 27. maddesi uyarınca kesin hükümsüzlük sonucunu doğurmaktadır.

FOOTNOTE

¹ M. Kemal Oguzman / Nami Barlas, Medeni Hukuk, Vedat Publication, 20. Edition, İstanbul, 2014, N. 926.

² The Court of Cassation 4. CD, 26.10.1978, numbered 1977/13113 E., 1978/12134 K.

³ The General Assembly of the Court of Cassation, 22.05.2013, numbered 2012/11-1601 E., 2013/752 K.

⁴ The Official Gazette, dated 4.2.2011, numbered 27836.

DİPNOT

¹ M. Kemal Oguzman / Nami Barlas, Medeni Hukuk, Vedat Yayıncılık, 20. Edition, İstanbul, 2014, N. 926.

² Yargıtay 4. H.D., T. 26.10.1978, E. 1977/13113, K. 1978/12134.

³ Yargıtay HGK, T. 22.05.2013, E. 2012/11-1601, K. 2013/752

⁴ Resmi Gazete, 4.2.2011, Sayı: 27836.

PART 16

It is important to distinguish whether the provisions are mandatory or not. The mandatory rules are legal rules that cannot be subjected to contrary agreement by the parties.⁵ The rules protect the overriding public interest rather than the will of the parties. Thus, these cannot be disclaimed by parties.⁶ For these reasons, the Law providing that the language of contracts and any transactions must be Turkish shall be considered as a mandatory rule.

Under Article 27 of the TBK, in the event of a violation of mandatory provisions, contracts shall be void and null. The provision also imposes fine for parties.⁷ However, the invalidity of a contract and sanctions against parties may be in question.⁸ Administrative sanctions can be issued in the event of a violation of these rules, which are regulated in the public interest.⁹ As a result of a violation, a fine can be issued against the parties.¹⁰ The consequences of the regulation shall be examined in the light of decisions of the Court of Cassation.

III. DECISIONS OF THE SUPREME COURT ON THE IMPLEMENTATION OF THE LAW

A. Regulations for Legal Entities Subject to Turkish Law

According to Article 1 of Law numbered 805, "All kinds of companies and institutions in the Turkish nationality are obliged to make all kinds of transactions, contracts, correspondence and to keep their books and accounts in Turkish within Turkey."

Although the Law came into force in 1926 and the wording of the law is dated, it is important to understand the context in order to implement the Law in due form. In Turkey, regulations oblige all companies and institutions subject to Turkish law to make all kinds of transactions, contracts, correspondence, and obligations proposed by the law in Turkish. Persons are also subject to this rule. Hence, contracts signed between two or more Turkish

Kanun hükümlerinin emredici olup olmadıklarının ayırımına varılması da bu noktada önem arz etmektedir. Emredici hükümler, aksi taraflarca kararlaştırılmayan ve uyulması zorunlu olan hükümlerdir.⁵ Buna göre emredici kanun hükümlerinin hukuki işlemin taraflarından birinin menfaatini değil, bilakis daha yüksek bir menfaati gözettiği hallerde işlemin hiçbir tarafı lehine değiştirilemeyen mutlak emredici hükümler söz konusu olur.⁶ 805 sayılı Kanun ile düzenlenen konular, Kanun kapsamına giren sözleşmelerin ve diğer hukuki işlemlerin Türkçe yapılması olduğundan bu düzenlemelerin yukarıda açıklanan sebeplerden ötürü emredici olarak kabulü gerekir.

Emredici hükümlere aykırılık durumunda, sözleşmeler kural olarak TBK 27. maddesi uyarınca kesin hükümsüz yaptırım ile karşılaşır. Buna ek olarak emredici kanun hükümleri, ilgili düzenlemede yaptırım olarak sözleşme tarafına cezai yaptırım öngörebilmektedir.⁷ Diğer taraftan hem sözleşmenin geçersiz olması hem de sözleşme tarafına ceza verilmesi durumu da söz konusu olabilmektedir.⁸ Özellikle kamu yararı amacıyla düzenlenen emredici hükümlerde cezai yaptırımlara rastlanılmaktadır.⁹ Bu ceza yaptırımları arasında para cezaları da söz konusu olabilmektedir. Nitekim 805 sayılı Kanun, düzenlemelere aykırılık halinde adli para cezası yaptırımını öngörmektedir.¹⁰ Söz konusu Kanun'un uygulanması bakımından yargı içtihadıyla oluşan hukuki durum ortaya konulmalıdır.

III. KANUN HÜKÜMLERİNİN UYGULANMASI BAKIMINDAN YARGITAY KARARLARI

A. Türk Hukuku'na tabi şirket ve müesseseler için öngörülen düzenlemeler

805 sayılı Kanun'un 1. Maddesi'ne göre, "Türk tabiiyetindeki her nevi şirket ve müesseseler, Türkiye dahilindeki her nevi muamele, mukavele, muhabere, hesap ve defterlerini Türkçe tutmağa mecburdurlar."

805 sayılı Kanun'un 1926 yılında yürürlüğe girmesinden ötürü kullanılan dil eski olmakla birlikte kullanılan kavramların doğru anlaşılması emredici olan Kanun hükümünün doğru uygulanması açısından önemlidir. Söz konusu düzenleme ile Türk uyruklu her şirket

companies or by local companies affiliated to a foreign parent company within Turkey shall be regulated in Turkish.¹¹ Interpreting this rule as per argument e contrario, Turkish companies are not obliged to sign contracts in Turkish outside Turkey.

While commercial and economic relations between countries are growing and this rule can be considered neglected, the Court of Cassation evaluates the scope of the Law more restricted in the case of legal transactions and contracts between Turkish companies.

In the judgement of the 11th Civil Chamber of the Court of Cassation dated 26.03.2012 and numbered 2012/3122 E. and 2012/4073 K., the court emphasizes the need to implement the regulation in question:

"also by taking into consideration the fact that the place of performance is Turkey, it is understood from the file that both parties of the proceeding are of Turkish nationality and that the contract(s) between the parties - the existence of which is undisputed - has been executed in English, while as per Article 1 of Law No.805 it must be executed in Turkish."

There are exceptions provided by the law, for example regarding companies subject to Turkish law. The judgement of the 11th Civil Chamber of the Court of Cassation dated 01.12.2016 and numbered 2015/11036 E. and 2016/9260 K. is an example that indicates how the judiciary restricts the scope of the Law and this judgement should be considered an exception. The case arises from the consultancy and legal service agreement regulated in English between parties subject to Turkish law. The court of the first instance evaluates the contract in English as a violation of the mandatory rule regulated by Article 1 and 4 of the Law. The 11th Civil Chamber of the Court of Cassation shares this point in principal. However, the Court points out that in considering the contract terms executed between the parties, the claim on the nullity of contract on the sole grounds of the language shall not allow the claimant to not fulfill the contract terms and escape liabilities regarding payment.

ve müessesenin Türkiye dahilinde yapacağı işlemleri ve sözleşmeleri, tutacağı hesap ve defterleri Türkçe olarak yapılması düzenlenmektedir. Hükmün uygulamasına gerçek kişi olan tacirler de dahildir. Dolayısıyla iki veya daha fazla Türk şirketin veya yabancı uyruklu ana şirkete bağlı yerel şirketlerin, Türkiye dahilinde imzalayacakları sözleşmeleri Türkçe düzenlemeleri gerekmektedir.¹¹ Kanuni düzenlemenin mevhum-u muhalifinden, Türk şirketlerin Türkiye dışında ve Türkiye dahilinde olmayan akdedecekleri sözleşmelerin Türkçe düzenlenmesinin zorunlu olmadığı anlaşılmaktadır.

Günümüzde gelişen ticari ve ekonomik ilişkiler aksi uygulamaları düşündürebilecekse de Yargıtay'ın özellikle Türk şirketler arasında gerçekleştirilen hukuki işlem ve sözleşmeler için 805 sayılı Kanun'u oldukça dar yorumladığı iddia edilebilir. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 26.03.2012 tarihli, 2012/3122 Esas ve 2012/4073 Karar sayılı kararında: "(d)osya kapsamında, davanın her iki yanının da Türkiye Cumhuriyeti tabiiyetinde bulunan şirketler olup aralarındaki varlığı ihtilafsız sözleşme (ler)in -ifa yerlerinin Türkiye dahilinde olduğu da gözetildiğinde- 805 Sayılı Kanun'un 1. maddesi uyarınca Türkçe olması zorunlu iken İngilizce düzenlendikleri anlaşılmaktadır" şeklinde hükmü ile söz konusu düzenlemenin uygulanması gerekliliğine vurgu yapmaktadır.

Türk hukukuna tabi şirketler arasında aktedilen sözleşmeler bakımından 805 sayılı Kanun'un uygulanmasında istisnalar da söz konusudur. Örneğin, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin, 1.12.2016 tarihli, 2015/11036 E. ve 2016/9260 K. Sayılı kararı, yargının söz konusu Kanunu dar yorumlayan istisna teşkil edebilecek bir örnektir. Bu karara konu olan uyuşmazlık, Türk hukukuna tabi olan taraflar arasında İngilizce düzenlenmiş bir danışmanlık ve hukuki hizmet sözleşmesinden kaynaklanmaktadır. İlk derece mahkemesinin sözleşmenin dil olarak İngilizce şeklinde düzenlenmesinin 805 sayılı Kanun'un 1. ve 4. maddeleri uyarınca emredici yasa hükmüne aykırı olduğu, bu bağlamda sözleşmenin geçersiz olduğuna ilişkin kabulü Yargıtay 11. Hukuk Dairesi tarafından her ne kadar ilkesel olarak doğru kabul edilmişse de taraflar arasında sözleşme çerçevesinde sunulan bir takım hizmetler karşılığında ödemeler yapılmış olması göz önünde bulundurulduğunda, sözleşmenin salt İngilizce düzenlenmesinin davacının sözleşme kapsamında yaptığı bu ödemeleri geri isteyebilmesine engel teşkil etmemesi gerektiğini kabul edil-

FOOTNOTE

⁵ The Court of Cassation 13. CD., 22.11.2012, numbered 2012/17865 E., 2012/26319 K.

⁶ Kübra Dogan Yenisey, Emredici Yapı, Beta, İstanbul, 2014, p. 394, cited by Fahri Erdem Kaşak, Sözleşme Özgürlüğünün Sınırı Olarak Kanunun Emredici Hükümlerine Aykırılık, Oniki Levha, İstanbul, 2019, p. 287.

⁷ Kaşak, p. 475.

⁸ Joseph Unger, System des österreichischen allgemeinen Privatrechts, Leipzig, 1856. http://dlib.mpiet.mpg.de/m/kleioc/0010/exec/books/%22211488%22_naklen, Kaşak, p. 476.

⁹ Unger, p. 56.

¹⁰ The Law numbered 805, Art 7.

¹¹ The Court of Cassation 11. CD., 26.03.2012, numbered 2012/3122 E., 2012/4073 K.

DİPNOT

⁵ Yargıtay 13. H.D., T. 22.11.2012, E. 2012/17865, K. 2012/26319.

⁶ Fahri Erdem Kaşak, Sözleşme Özgürlüğünün Sınırı Olarak Kanunun Emredici Hükümlerine Aykırılık, Oniki Levha, İstanbul, 2019, s. 287'den naklen, Kübra Dogan Yenisey, Emredici Yapı, Beta, İstanbul, 2014, s. 394.

⁷ Kaşak, s. 475.

⁸ Joseph Unger, System des österreichischen allgemeinen Privatrechts, Leipzig, 1856. http://dlib.mpiet.mpg.de/m/kleioc/0010/exec/books/%22211488%22_naklen, Kaşak, s. 476.

⁹ Unger, s. 56.

¹⁰ 805 sayılı Kanun, mad. 7.

¹¹ Yargıtay 11. H.D., T. 26.03.2012, E. 2012/3122, K. 2012/4073.

PART 16

Regarding the full performance of the terms and conditions, it can be argued that the Court of Cassation stipulated an exception on the principle of good faith. In considering the claim as a violation of the Law, it may be ruled that the Law is exercised in good faith. Nevertheless, this approach has not been uniformed by the courts yet, so it must be emphasized that it is essential for legal entities subject to Turkish Law to follow the rules.

B. Regulations for Companies and Institutions Subject to Foreign Law

According to Article 2 of the Law, "(f)or foreign companies and institutions, this obligation is relevant in cases of correspondence, transactions, or communications with institutions or natural persons of Turkish nationality or in cases of presentation of documents and books to public officers and institutions."

As it can be seen from the provision, the Law restricts the mandatory rule to use the language of Turkish for foreign companies as determined in the Law. The exceptions regarding the application of Turkish language for foreign companies is for business, transactions, correspondence and contracts with parties and public institutions of Turkish nationality. It should be noted that Article 2 regulates only "correspondence, transactions or communications" and that the term "contract" was explicitly excluded from the Article. This regulation may raise questions in practice. The term of "transaction" can be argued to cover contracts, or the legislator could consciously avoid including "contracts". However, the Court of Cassation states that the arbitration clause in contracts regulated in English is a violation of the Law. This approach should avoid such contradictions.¹²

According to Article 3 of the Law, "(a)lthough the companies and institutions referred to in Article 2 may use a language in addition to Turkish, Turkish text is of primary importance and it is obligatory to put the signatures of authorized persons under Turkish text. Despite this condition, the text in Turkish is binding even if the signature is subject to the other part or copy in another language."

miştir. Yargıtay, bu kararında esasen TBK 12. maddesine, karşılıklı sözleşmesel edimlerin yerine getirilmiş olmasından bahisle dürüstlük kuralı uyarınca bir istisna öngörmektedir. Dolayısıyla söz konusu karar dikkate alındığında, 805 sayılı Kanun'a aykırılık iddiasının çerçevesi dürüstlük kuralı ile çizilmiştir. Buna karşın belirtmek gerekir ki, yargı içtihatlarındaki farklılıklar dikkate alınarak Türk hukukuna tabi şirketlerin 805 sayılı Kanun hükümlerine ayrıca dikkat etmesi önem teşkil etmektedir.

B. Yabancı Hukuka Tabi Şirket veya Müesseseler için Öngörülen Ortak Düzenlemeler

805 sayılı Kanun'un 2. maddesi uyarınca, "Ecnebi Şirket ve müesseseler için bu mecburiyet Türk müessesatı ile ve Türkiye tebaasından olan efrat ile muhabere, muamele ve temaslarına ve devair ve memurini Devletten birine ibraz mecburiyetinde buldukları evrak ve defterlerine hasredilmiştir."

Söz konusu düzenleme incelendiğinde Kanun'un yabancı şirketler için Türkçe kullanma mecburiyetini sayma suretiyle belirtilen haller ile sınırlandırdığı görülmektedir. Kanun koyucu, yabancı şirketlerin Türkçe kullanma mecburiyetini Türk hukukuna tabi bir taraf ile veya Türk resmi kurumları ile gerçekleştirilecek iş, işlem, yazışma veya sözleşmeler ile sınırlamaktadır. Bu noktada belirtilmelidir ki düzenleme burada "(m)uhabere, muamele ve temaslarına" şeklinde düzenlenirken Kanun'un 1. maddesinde açıkça belirtilen "mukavele" yani sözleşmeler doğrudan yazılı şekilde hükme dahil edilmiştir. Bu durum uygulamada tartışmalara yol açmaktadır. "Muamele" kavramının içerisine sözleşmelerin dahil edilebilip edilemeyeceği veya kanun koyucunun bilinçli olarak yabancı şirketler için bu kısıtlamayı daraltmayı hedeflediği değerlendirilebilecektir. Buna karşın Yargıtay'ın yabancı bir şirket ile sözleşme tarafı Türk hukukuna tabi şirketin Türkiye'de ifa edilecek sözleşmelerde İngilizce düzenlenen tahkim anlaşmasının aslen 805 sayılı Kanun uyarınca Türkçe düzenlenmiş olması gerektiğine hükmetmesi¹² söz konusu tartışmalara sona erdiren bir gelişmedir. Kanun'un 3. maddesi uyarınca,

"İkinci maddede mezkur şirket ve müesseseler muamelatında Türkçeden başka bir lisanı dahi ilaveten kullanabilirlerse de asıl olan Türkçe olup mesul imzaların Türkçe metin zirine vaz'ı mecburidir. Bu memnuiyete rağmen imza diğer lisanla yazılmış kısım veya nüshanın altına mevzu olsa dahi Türkçesi muteberdir."

As laid out in the provision above, contracts may be signed in a language other than Turkish. However, regarding legal transactions within the scope of the Article, although texts may be signed in other languages, the text signed in Turkish will prevail. In other words, the text in Turkish remains valid despite other texts signed in another language. In fact, this provision is a guideline for parties required to comply with the rule in contracts signed between foreign companies and Turkish companies.

Although the mandatory rule makes it clear that documents signed with Turkish institutions must be in Turkish, the rule may be complicated for contracts formed in other languages. Herein, foreign parties shall sign a contract in Turkish and other languages under Article 2 and 3 of the Law and the text in Turkish shall be applied in the event of legal conflict. This approach is appropriate as

Buna göre, yabancı şirketlerin Türkçe dışı dil kullanma durumlarını düzenlemektedir. Söz konusu hüküm kapsamında yer alan hukuki işlemler, Türkçe'nin yanında başkaca dillerin de bulunabileceği düzenlenmekle beraber yalnız Türkçe metin altına atılacak imzanın geçerli olacağını düzenlenmektedir. O kadar ki diğer kullanılan dil ile hazırlanmış olan metnin imzalanmış ise de yine Türkçe metin geçerli olacaktır. Aslında bu hüküm, yabancı şirketlerin Türk şirketler ile imzalayacakları sözleşmeler bakımından izlenmesi gereken uygulama için de yol gösterici niteliktedir. Türk resmi kurumları ile yapılan yazışmalar veya tutulması gereken kayıt ve defterlerin Türkçe tutulması konusunda bir soru işareti bulunmasa da sözleşmeler konusunda yabancı tarafların Kanun'un 2. ve 3. hükümlerini birlikte yorumlayarak Türk şirketler ile akdedecekleri sözleşmeleri çift dil olarak düzenlemeleri ve ihtilaf durumunda geçerli olacak dili Türkçe seçerek Türkçe metin altına imza atmaları, daha sonradan oluşabilecek yorum farkları veya değişebile-

As it can be seen from the provision, the Law restricts the mandatory rule to use the language of Turkish for foreign companies as determined in the Law.

Söz konusu düzenleme incelendiğinde Kanun'un yabancı şirketler için Türkçe kullanma mecburiyetini sayma suretiyle belirtilen haller ile sınırlandırdığı görülmektedir.

contracts in other languages do in effect come under the Law, and then any legal dispute that arises at a later date and any cases arising from that issue may be evaluated otherwise.

According to Article 4 of the Law, "(a)fter the enforcement date of this law, documents and records, executed against the first and second articles, will not be taken into consideration in favor of companies and institutions."

According to this Article, texts signed in other languages shall not be taken into

cek Yargıtay içtihatlarına karşı sözleşmelerin 805 sayılı Kanun uyarınca ayakta kalmaları için en uygun yol olacaktır.

Kanun'un 4. Maddesi uyarınca, "Bu kanunun mevkii meriyete vaz'ından sonra birinci ve ikinci maddeler ahkamina muhalif olarak tanzim kılınmış olan evrak ve vesaik şirket ve müesseseler lehine nazarı itibara alınmaz."

Buna göre, 805 sayılı Kanun'un 1. ve 2. maddelerine aykırı olarak düzenlenen belgelerin ilgili taraf lehine dikkate alınmayacağı düzenlenmektedir. Yargıtay daha önceki tarihli kararında,

FOOTNOTE

¹² The Court of Cassation 11. CD, 04.03.2013, numbered 2012/4088 E., 2013/3972 K.

DİPNOT

¹² Yargıtay 11. H.D., T. 04.03.2013, E. 2012/4088, K. 2013/3972.

PART 16

consideration in favor of the party. The Court of Cassation evaluated a dispute according to the validity of a contract signed between a bank in Turkey and submitted to a foreign branch of the same bank in another language. Accordingly, the Court emphasizes the importance of Article 4 and ruled that Article 1 and 4 of the Law should be evaluated together.¹³ The Court also draws attention to the fact that parties may forfeit due to the rule that shall not be applied in favor of the party under Article 4 of the Law.¹⁴ The waiver of the parties from claims under Article 4 of the Law will be invalid in this case since the provision of the Law is mandatory.

The Court of Cassation considers terms in a foreign language due to the nature of the business as an exception. In that case, the use of terms in a foreign language is permissible in cases where it is necessarium.¹⁵

According to Article 7 of the Law,¹⁶

“Any person who violates the provisions of this Law shall be punished with a fine not less than a hundred days.”

Fines can be issued in the event of a violation of the rule. Although the Court of Cassation has not yet applied that sanction, the rule should be taken into consideration by parties on the ground that the mandatory rule protects the public interest.

IV. CONCLUSION

The Law covering the use of the Turkish language in documentation has not been the subject of much discussions in the literature. However, it is essential in relation to contracts. International purchases and expenses are expanding as a result of growing commercial relations. The Law is imperative for effectively implementing provisions, but parties often do not take these mandatory rules into account. Since enactment of the Law, the Court of Cassation has arrived at different decisions. However, parties should act prudently and in line with the Law notwithstanding the different views. In

Türkiye’deki bir bankadan yabancı şubesine yabancı dil ile gönderilen sözleşmenin geçerliliğinin incelenmesi hususunda Kanun’un 1. ve 4. maddelerinin birlikte değerlendirilmesi gerektiğine hükmederek aslen 4. maddenin önemine vurgu yapmaktadır.¹³ Kanun’un 4. maddesi kapsamında taraflar arasında bir uyuşmazlık çıkması durumunda Yargıtay, hükümde düzenlenen “lehe uygulanmama ilkesi” nedeniyle tarafların hak kaybına uğrayabileceklerine de ayrıca hükmetmiştir.¹⁴ Bu hususta tarafların Kanun’un 4. maddesi uyarınca ileri sürebilecekleri iddialardan önceden feragat etmeleri durumunda ise hem anılan Yargıtay kararları uyarınca hem de Kanun hükmünün emredici olması sebebiyle ile geçersiz olacaktır.

Yargıtay, işin niteliği gereği yabancı bir dilde terimlerin kullanılması durumunu ise dar yorumlamayarak bir istisna olarak yalnızca bu terimlerin aynen kullanılmasının zorunlu olduğu durumlar için yabancı dil ile düzenlenen hükümleri geçersiz saymamıştır.¹⁵

Kanun 7. maddesi uyarınca¹⁶,

“Bu Kanun hükümlerine aykırı hareket eden kişi, yüz günden az olmamak üzere adli para cezasıyla cezalandırılır.”

Söz konusu düzenlemelere aykırılık halleri için adli para cezası düzenlenmektedir. Yargıtay kararlarında bu hükmün uygulanmasına ilişkin ihtilaflara doğrudan rastlanmamakla birlikte emredici hükmün kamu yararını koruduğunu gösterir nitelikte bir düzenleme olması sebebi ile önem arz etmektedir.

IV. SONUÇ

İktisadi Müesseselerde Mecburi Türkçe Kullanılması Hakkında 805 sayılı Kanun oldukça eski bir geçmişi haiz ise de uygulanması bakımından önemlidir. Ticari ilişkiler sonucu yabancı yatırımlar artarken kanun koyucunun düzenlemelerini etkin bir şekilde gerçekleştirmek amacıyla emredici olarak düzenlediği 805 sayılı Kanun hükümleri sıklıkla taraflar tarafından dikkate alınmamaktadır. Yargıtay her ne kadar Kanun’un yürürlüğe girdiği tarihten itibaren farklı kararlara hükmetmiş ise de tarafların ticari ilişkilerinde bu değişmelerden ve farklı yorumlardan olumsuz etkilenmemek amacıyla, tarafların söz

considering the Supreme Court Decisions, the rule may be considered under the principle of good faith. This matter may lead to significant issues, in particular in high-cost disputes or arbitration agreements if parties sanction the nullity of contracts. Therefore, companies and institutions subject to Turkish Law should act in absolute compliance with Article 1 of the Law. International companies and institutions must comply with Articles 2, 3, 4 and should take into consideration the judgements of the Court that state that Turkish text must be added to contracts signed between companies and institutions subject to Turkish Law and which take effect in Turkey. In doing so, overseas companies will minimize the risk of fines and, more importantly, nullity of contracts due to violation of this mandatory rule.

konusu Kanun hükümlerine uygun hareket etmesi basiretli bir tacir bakımından önemli ve gereklidir. Söz konusu Kanun’a aykırılığın ileri sürülmesi dürüstlük kuralına aykırı olduğu hallerde bu ilke çerçevesinde uygulama alanı bulmakta ise de kesin hükümsüzlük yaptırımını dikkate alındığında özellikle büyük maliyetli ihtilaflarda veya tahkim anlaşmalarında bu husus oldukça büyük sorunlara yol açabilecektir. Bu sebeple Türk hukukuna tabi şirket ve müesseselerin Kanun’un 1. maddesine mutlak bir uyum ile hareket etmeleri; yabancı şirket ve müesseselerin ise yine Kanun’un 2., 3. ve 4. birlikte değerlendirerek ve Yargıtay kararlarını da göz önünde bulundurarak Türk hukukuna tabi şirket ve müesseseler ile sözleşme konusunun Türkiye’de gerçekleştirilmesine ilişkin imzalayacakları sözleşmelerde Kanun hükümlerine mutlak surette uyarak sözleşmelerde kendi diledikleri dilin yanında Türkçe de düzenlenmesi önemlidir. Bu halde ihtilaf durumunda söz konusu Kanuna aykırılık dolayısıyla ile adli para cezası yaptırımını ile karşılaşma riskini ve daha da önemlisi sözleşmelerin kesin hükümsüzlüğü riskini minimize edecektir.

FOOTNOTE

¹³ The Court of Cassation, 11. CD, 04.12.2007, numbered 2006/89 E., 2007/15338 D. ve 04.05.2009 dated, numbered 2009/2051 E. and 2009/5292 K.

¹⁴ The Court of Cassation 11. H.D., dated 04.05.2009, E. 2009/2051, K. 2009/5292.

¹⁵ The Court of Cassation 11. CD, 30.10.1979/1979/3309 E., 1979/5469 K.

¹⁶ The relevant provision was updated on 23.01.2008 with the 5th article of the Law No. 5728 and it is in force.

BIBLIOGRAPHY

FAHRİ ERDEM KASAK, Sozlesme Ozgurlugunun Sınırı Olarak Kanunun Emredici Hukumlerine Aykırılık, Oniki Levha, İstanbul 2019.

KÜBRA DOĞAN YENİSEY, Is Hukukunun Emredici Yapısı, Beta, İstanbul 2014.

JOSEPH UNGER, System des österreichischen allgemeinen Privatrechts, Leipzig 1856. <http://dlib-pr.mpiet.mpg.de/m/ kleioc/0010/exec/books/%22211488%22>.

M. KEMAL OĞUZMAN / NAMİ BARLAS, Medeni Hukuk, Vedat Publication, 20. Edition, İstanbul 2014.

KAYNAKÇA

FAHRİ ERDEM KAŞAK, Sözleşme Özgürlüğünün Sınırı Olarak Kanunun Emredici Hükümlerine Aykırılık, Oniki Levha, İstanbul 2019.

KÜBRA DOĞAN YENİSEY, İş Hukukunun Emredici Yapısı, Beta, İstanbul 2014.

JOSEPH UNGER, System des österreichischen allgemeinen Privatrechts, Leipzig 1856. <http://dlib-pr.mpiet.mpg.de/m/ kleioc/0010/exec/books/%22211488%22>.

M. KEMAL OĞUZMAN / NAMİ BARLAS, Medeni Hukuk, Vedat Yayıncılık, 20. Baskı, İstanbul 2014

DİPNOT

¹³ Yargıtay 11. H.D., T. 04.12.2007, E. 2006/89, K. 2007/15338 ve T. 04.05.2009, E. 2009/2051, K. 2009/5292.

¹⁴ Yargıtay 11. H.D., T. 04.05.2009, E. 2009/2051, K. 2009/5292.

¹⁵ Yargıtay 11. H.D., T. 30.10.1979, E. 1979/3309, K. 1979/5469.

¹⁶ İlgili hüküm 23.01.2008 tarihinde 5728 sayılı kanunun 5. maddesi ile değiştirilerek güncel halini almıştır.